



ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІНОЇ БЕЗПЕКИ

МАЛАШКО Олександр Євгенійович - викладач кафедри адміністративного права та процесу, фінансового і інформаційного права Львівського університету бізнесу та права

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-8676-5837>

УДК 34:316.776-049.5

В статті раскрыто концептуальні основи удлишення взаємодія між Украиноу и Европейским Союзом в сфери обеспечения информационной безопасности. Установлено, что каждая из европейских государств имеет свои достижения в информационной сфере, в частности в обеспечении информационной безопасности, однако они находятся на различных технологических и нормативно-правовых уровнях. Выяснено, что пути удлишения взаимодействия между государствами в рамках обеспечения информационной безопасности должны выступать результатом унификации законодательства этих государств с целью снижения уровня технологического разрыва в контексте обеспечения информатизации общества. Определено, что в государствах Европейского Союза, по сравнению с Украиной, имеется специальная система информационных баз данных и изданий, через которую обеспечивается доступ, а также распространяются данные относительно особенностей принятия актов правового регулирования информационной безопасности. Исследована информационные системы и программы, разработанные Европейским Союзом, с целью расширения международного и регионального сотрудничества в сфере информатизации. Изучено законодательно-правовые особенности защиты информации и обеспечения информационной безопасности в Европейском Союзе и Украине. Проанализированы способы защиты информации. Доказано, что одним из самых результативных способов защиты конфиденциальной информации, передавае-

мой в результате использования сети Интернет, выступает шифрования. Установлено, что в государствах Европейского Союза на достаточно высоком уровне регламентируются взаимоотношения относительно обращения (передачи) конфиденциальной информации (персональных данных), однако в Украине регулирования таких процедур не происходит на столь высоком уровне. Доказано, что в Украине вопрос обеспечения информационной безопасности, по сравнению с государствами Европейского Союза, приобретает практическое значение в рамках защиты суверенитета и территориальной ценности.

Ключевые слова: информационная безопасность, конфиденциальная информация, персональные данные, законодательное регулирование.

Постановка проблеми

Стрімкий розвиток комунікаційно-інформаційних технологій та обчислювальної техніки, який спостерігається останнім часом, виступає важливим поштовхом змін у багатьох сферах суспільних відносин. До прикладу експертами Всесвітнього економічного форуму, який було проведено у 2016-му році, зазначено, що на теперішній час суспільство вже переживає четверту індустріальну революцію, в час якої спостерігається інтенсивний розвиток інформаційних технологій, Інтернету речей та послуг, промислового виробництва [1, с. 78]. До того ж, відповідно до оцінок Бостонської консалтингової групи, рівень впливу Інтернету на

результативність діяльності організацій є вищим, ніж вплив інших технологій, які розроблялися та впроваджувалися ще за часів трьох попередніх індустріальних революцій [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження ключових аспектів забезпечення інформаційної безпеки представлені у наукових працях таких науковців, як В. Гвоздецького [3], О. П. Дзьобаня [4; 5; 6], О. В. Сосніна [4; 5], В. Г. Пилипчика [6], К. Шваба [1] та інші.

Опираючись на дослідження вищезазначених науковців, слід відмітити, що проблематика забезпечення інформаційної безпеки на сьогодні є не до кінця вивченою та потребує ґрунтовного дослідження, зокрема у сфері покращення взаємодії між Україною та Європейським Союзом.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження концептуальних засад покращення взаємодії між Україною та Європейським Союзом у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження

У ході розкриття мети наукової статті варто зазначити, що Україною було обрано курс повноцінного входження до Європейського Союзу після революції гідності. Для того, щоб стати на такий шлях, Україні довелося докласти багатьох зусиль, зокрема у сфері пошуку і реалізації новітніх механізмів (напрямів) покращення інформаційної безпеки.

Результати проведених досліджень дозволяють відмітити, що особлива роль в контексті забезпечення національної безпеки належить саме забезпеченню інформаційної безпеки, оскільки інформаційна безпека – це одна із ключових видів національної безпеки.

З огляду на те, слід підтримати позицію науковців О. П. Дзьобаня та О. В. Сосніна, які зауважують, що сучасні процеси обміну інформацією на сьогодні повною мірою перенасичені інформаційними ресурсами, а це

у перспективі сприятиме виникненню явища інформаційного колапсу [4, с. 47]. Окрім того, науковці зазначають, що термінологічність невизначеності понять у сфері забезпечення інформаційної безпеки опирається на бурхливий розвиток інформаційного суспільства, в результаті якого виникають все нові і нові поняття, зокрема такі як «інформаційний тероризм», «інформаційне протиборство», «кіберзлочини» [5, с. 25].

Варто наголосити на тому, що інформація часто виступає причиною виникнення конфліктів між державами. Однак В. Г. Пилипчик стверджує, що ключова роль інформаційних ресурсів націлена на вирішення нерегульованих конфліктів (спорів) між держави, [6, с. 87–90].

При цьому В. Гвоздецький ставить інформаційно-психологічні загрози в один ряд із такими загрозами як соціальне розшарування та корупція, які, на думку науковця, перешкоджають нормальному існуванню сучасного суспільства [3, с. 235].

Правове регулювання інформаційної захищеності держави та суспільства в Україні здійснюється згідно положень Закону України «Про національну безпеку України» [7].

Так, відповідно до ч. 4. статті 3 «Принципи державної політики у сферах національної безпеки і оборони» Закону України «Про національну безпеку України» [7], одним із основних напрямків державної політики у сфері забезпечення національної безпеки виступає забезпечення інформаційної безпеки.

Водночас ч. 3. статті 3 «Принципи державної політики у сферах національної безпеки і оборони» Закону України «Про національну безпеку України» [7] зазначено, що фундаментальним напрямком України виступає інтеграція України до європейського політичного, економічного, безпекового, правового простору, а також набуття членства у Європейському Союзі.

З огляду на зазначене вище, виникає необхідність у визначенні ключових шляхів покращення взаємодії між Україною та Європейським Союзом у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

Як показує практика багатьох європейських держав, досить поширеними на сьо-

годні виступають випадки, коли інформацію відносять до «міжнародних ресурсів». Це становить неабиякий інтерес у науковців, які спеціалізуються на дослідженні проблематики інформаційних процесів в рамках транскордонного переміщення інформації, оскільки часто така інформація може порушувати державний суверенітет. У випадку збору та обробки інформації однією державою про іншу, яка часто, до того ж, є конфіденційною, виникає загроза порушення суверенітету цієї держави.

Тут слід зазначити, що кожна із європейських держав має свої здобутки у інформаційній сфері, зокрема у забезпеченні інформаційної безпеки, однак вони знаходяться на різноманітних технологічних і нормативно-правових рівнях. В Україні також розроблено низку правових актів по забезпеченню інформаційної безпеки.

З огляду на те, розроблення спільних шляхів покращення взаємодії між державами у рамках забезпечення інформаційної безпеки повинно виступати результатом уніфікації законодавства цих країн з метою зниження рівня технологічного розриву в контексті забезпечення інформатизації суспільства.

У державах Європейського Союзу, порівняно із Україною, наявна спеціальна система інформаційних баз даних та видань, через яку забезпечується доступ, а також поширюються дані стосовно особливостей прийняття актів правового регулювання інформаційної безпеки. Також по цих інформаційних базах даних та виданнях поширюється офіційна інформація про діяльність держав Європейського Союзу у сфері забезпечення інформаційної безпеки. Разом з тим, окрім офіційних інформаційних видань, по яких розповсюджується інформація, наявні ще і інші джерела поширення інформації, які базуються на новітніх досягненнях комп'ютерної інформатики та технологій, зокрема це комп'ютерні інформаційні бази даних, електронні публікації, комп'ютерні інформаційні системи.

Комісією Європейського Союзу та водночас Радою Європейського Союзу було запропоновано розв'язувати проблему порушення інформаційної безпеки через створення

ряду спеціальних комп'ютерних систем (спеціалізованих комп'ютерних мереж і спеціалізованих банків даних), у яких зберігається і через які поширюється інформація.

До прикладу така спеціально створена комп'ютерна система як CELEX призначена для зберігання та поширення основних джерел права держав Європейського Союзу. Ця система виступає електронним аналогом офіційного журналу. Банк даних цієї системи містить усі повні тексти документів, які прийняті Європейським Союзом та Європейським Співтовариством від 1951-го року. Тексти документів у системі CELEX класифіковані на 7-м секторів:

- 1) угоди;
- 2) установчі договори;
- 3) документи підготовчого та допоміжного характеру, що укладені Європейським Парламентом, Комітетом регіонів та іншими органами;
- 4) законодавчі акти, які прийняті різними інститутами Європейського Союзу;
- 5) парламентські питання;
- 6) посилення на законодавчі акти, прийняті державами Європейського Союзу, з метою виконання положень, закріплених директивами Європейського Союзу;
- 7) рішення Суду Першої Інстанції та рішення Європейського Суду [8].

Окрім системи CELEX існують і інші комп'ютерні системи зберігання та поширення даних, зокрема такі як:

– система SCAD (створена спеціально для зберігання та поширення документів офіційними мовами Європейського Союзу та містить автоматизований каталог Бібліотеки Європейської комісії) [9];

– система ECLAIR (функції цієї системи є аналогічними функціям системи SCAD) [10].

Слід відмітити, що у Європейському Союзі також функціонують спеціальні інформаційні центри, які розташовані практично у всіх великих містах держав Європейського Союзу. Так, ці інформаційні центри прийнято класифікувати на такі види:

– європейські інформаційні центри, у яких зберігаються та поширюються дані для підприємств;

– довідкові центри, які функціонують при університетах;

– європейські депозитарні бібліотеки та євробібліотеки, у яких містяться копії офіційних документів Європейського Союзу;

– локальні міські та сільські інформаційні центри;

– система Європрава, до складу якої входять професійні юристи, що надають консультації громадянам та юридичним особам держав Європейського Союзу у сферах застосування права Європейського Союзу.

Не менш важливе значення у сфері забезпечення інформаційної безпеки у Європейському Союзі відіграють міжнародні організації.

Слід також зазначити, що Європейським Союзом розроблено безліч інформаційних систем та програм, основна спрямованість яких націлена розширення міжнародного та регіонального співробітництва у сфері інформатизації. Так, із 1979-го року за підтримки Європейського Союзу діє міжнародна мережа EuroNet. Основна мета функціонування зазначеної вище мережі полягає у поширенні наукової, технічної, юридичної та соціально-економічної інформації по державах Європейського Союзу. Також за підтримки Європейського Союзу створено базу даних Eurostat, яка відображає здебільшого соціально-економічні особливості розвитку держав Європейського Союзу.

Як показують дослідження проблематики забезпечення інформаційної безпеки, міжнародною організацією ЮНЕСКО також розробляються та реалізуються різні програми у сфері інформатизації.

У кінці минулого століття європейські правники-законодавці значну увагу приділяли особливостям захисту інформації. Так, у 1981-му році у місті Страсбурзі Радою Європи було розроблено Конвенцію про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних [11]. основною метою цієї конвенції виступає забезпечення на території держав-членів Ради Європи для кожної особи, незалежно від громадянства цієї особи чи місця проживання, дотримання її прав та основоположних свобод, а саме права на недоторканність приватного життя, в рамках здійснення автоматизованої обробки персональних даних, які її стосуються.

В Україні Конвенцію про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних ратифіковано у 2010-му році Законом України «Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних» [12], а на початку 2011-го року вона набула чинності.

Водночас у 1980-му році Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) прийнято документ під назвою «Керівні принципи захисту особистого життя і передача даних про особу через кордон» [13], який обмежує несанкціонований збір інформації про фізичних і юридичних осіб стосовно передачі за кордон для використання у неправомірних цілях у державах-отримувачах такої інформації.

Дослідження засвідчують, що у майже кожній країні світу, зокрема і в Україні, вирішуються проблеми порушення конфіденційності інформації. Відомо, що інформація у мережі має бути прозорою, відкритою, доступною для учасників цієї мережі. Колосальні роботи щодо досягнення зазначених вище завдань проводяться також і державами Європейського Союзу, зокрема вони стосуються особливостей регулювання процесу обробки персональної інформації.

Так, Директивою 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» [14] регулюються особливості захисту конфіденційної інформації, зокрема документом встановлено, що:

– кожен громадянин Європейського Союзу не має права зберігати секретну інформацію;

– кожна особа, про яку збирається інформація, повинна знати те, яка інформація про неї збирається та як вона використовується;

– кожна особа, про яку збирається інформація, повинна мати можливість запобігти використанню такої інформації, якщо вона не надає згоди на використання;

– кожна особа, про яку збирається інформація, повинна мати можливість коригувати інформацію, яка про неї збирається;

– суб'єкт, який збирає інформацію про особу, має дотримуватись вимог стосовно збору та використання такої інформації, а також забезпечити достовірність використання.

У країнах Європейського Союзу збір персональної інформації базується на відповідних умовах. З огляду на те, однією із найважливіших умов виступає обов'язок особи, яка збирає інформацію, реєструватися (поширеною є у Нідерландах та Німеччині) чи повідомляти орган, який спеціалізується на стеженні за дотриманням вимог стосовно збереження даних (поширеною є у Великій Британії, Іспанії, Італії та Франції).

Варто зазначити, що саме Директивою 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» [14] передбачено повідомляти орган про вчинення дій із інформацією про особу. Водночас невиконання такої вимоги, зазначеної у Директиві 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» карається у вигляді штрафу, а у частих випадках – розглядається як кримінальний злочин (найбільш поширеним такий вид покарання є у Великій Британії, Італії, Нідерландах та Франції).

На сьогодні зустрічаються випадки, коли компаніями, які надають інформацію, вводяться спеціальні умови, які вимагають від збирачів інформації дотримання правил поведінки із конфіденційною інформацією. До прикладу наявні випадки видачі спеціальних сертифікатів компаніями, за якими сайти, які запитують інформацію, можуть її отримати лише у тому випадку, коли вони вже мають такий сертифікат, який підтверджує їх правомірне поведіння їх одержаною раніше конфіденційною інформацією. Так, в наш час найбільш відомими сертифікатами є сертифікат TRUSTE та сертифікат BBVonline, однак в Україні їх ще не застосовують для збирачів конфіденційної інформації.

У ході проведеного дослідження треба наголосити, що в Україні потрібно законодавчо регулювати процедуру сертифікації збирачів конфіденційної інформації (здебільшого інтернет-сайтів). Це, своєю чергою, сприятиме результативному та ефективному захисту інформації, а у перспективі – забезпеченню інформаційної безпеки.

Алгоритм передачі конфіденційної інформації у державах Європейського Союзу чітко регламентований та регулюється законодавством. Відтак, законодавче регулювання передачі конфіденційної інформації передбачає заборону на прослухування чи перехоплення повідомлень, їх зберігання без відома та згоди особи, окрім випадків, які дозволені законодавством в цілях забезпечення національної безпеки, оборони чи розслідування злочинів (зазначається Директивою № 97/66 ЄС Європейського Парламенту і Ради «Стосовно обробки персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі» [15]).

При тому, правовий режим «копіювання» конфіденційної інформації (зазначається Директивою № 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» («Директива про електронну комерцію» [16]) звільняє особу, яка здійснює копіювання конфіденційної інформації, від відповідальності у випадку, коли копіювання зроблено автоматично і носить тимчасовий характер.

Директивою № 97/66 ЄС Європейського Парламенту і Ради «Стосовно обробки персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі» [15] зазначається, що передача конфіденційної інформації (персональних даних), яка має гарантувати захист особистого простору у сфері телекомунікацій, повинні бути пошкоджені чи зроблені анонімними у випадку розірвання з'єднань із провайдером.

Опираючись на інформацію, представлену у [17], на сьогодні існують такі способи захисту інформації, які виконують провідну роль у сфері забезпечення інформаційної

безпеки не тільки України, але і багатьох держав світу, в тому числі держав Європейського Союзу, як:

1) способи захисту від незаконного доступу до інформації, зокрема способи автоматизації, виборче управління доступом, мандатне управління доступом, журналювання, управління доступом на базі ролей;

2) способи захисту інформації через систему аналізу і моделювання інформаційних потоків;

3) способи захисту інформації через систему моніторингу мереж, зокрема через систему недопущення витоків конфіденційної інформації та через систему встановлення та недопущення вторгнень до конфіденційної інформації;

3) способи захисту інформації через систему аналізаторів протоколів;

4) способи захисту інформації через антивірусні засоби;

5) способи захисту інформації через міжмережеві екрани;

6) способи захисту інформації через криптографічні засоби, зокрема через цифровий підпис та шифрування;

7) способи захисту інформації через систему резервування, зокрема через Резервний Центр Оборонення Даних, резервне копіювання чи відмовостійкий кластер;

8) способи захисту інформації через систему безперебійного живлення;

9) способи захисту інформації через систему аутентифікації на базі ключа доступу, пароля, сертифікату чи біометричних даних;

10) способи захисту інформації через недопущення злому катриджів та корпусів устаткування;

11) способи захисту інформації через контроль і управління доступом;

12) способи захисту інформації через інструментальне аналізування систем захисту тощо.

Дослідження доводять, що одним із найбільш результативних способів захисту конфіденційної інформації, яка передається внаслідок використання мережі Інтернет, виступає шифрування. Однак, існують випадки, коли такий спосіб захисту є неефективний, проте часто змушує державу до пошуку та впровадження інших, більш ефек-

тивних способів правового регулювання сучасних механізмів шифрування. У таких ситуація держава намагається впроваджувати діяльність Інтернету відповідно до законодавчо-правових аспектів, так би мовити – регулювати діяльність осіб у світовій мережі.

Вищезазначені ідеї регулювання діяльності світової мережі Інтернет висувають багато держав світу, у тому числі і Україна. До прикладу у Великій Британії цілком легалізована процедура надання права державним органам стосовно вимагання від провайдерів випусків журналів мережевого трафіку, а також перехоплення повідомлень. Водночас у Італії функціонує механізм накладення штрафу (санкцій) на випадок порушення процедури розголошення конфіденційної інформації (персональних даних).

З огляду на те, слід зазначити, що кожна держава в світі повинна виправдано обмежувати вільну передачу конфіденційної інформації (персональної інформації), зокрема у світовій мережі Інтернет. При тому, вільний обмін інформацією у світовій мережі Інтернет не має створювати жодної шкоди громадянам кожної із держав світу. Навпаки держава повинна гарантувати громадянам їх право на конфіденційність, а для того повинна створити демократичне суспільство із використанням для цього процесу не тільки законодавчо-правової бази, але і ряду розроблених та проваджених новітніх технологій і програмного забезпечення інформаційних процедур.

Висновки і перспективи подальших розвідок

За результатами опрацювання ряду джерел, Законів України, Конвенції Ради Європи і Директив Європейського Парламенту та Ради [1–19] слід відмітити, що законотворча діяльність стосовно забезпечення інформаційної безпеки успішно здійснюється не лише сьогодні, але і здійснювалася ще у кінці минулого століття. З'ясовано, що процедура правового регулювання інформаційної безпеки з'явилася досить недавно та відображає той факт, що Україна дещо відстає від загального розвитку інформаційно-телекомунікаційного простору держав Європейського Союзу.

Встановлено, що у державах Європейського Союзу на досить високому рівні регламентуються взаємини стосовно обігу (передачі) конфіденційної інформації (персональних даних), однак в Україні регулювання таких процедур не відбувається на настільки високому рівні.

Доведено, що в Україні питання забезпечення інформаційної безпеки, порівняно із державами Європейського Союзу, набуває практичного значення в рамках захисту суверенітету і територіальної цінності, особливо після випадів зазіхань на територію України. З огляду на те, Верховною радою України було прийнято Закон України «Про національну безпеку України», який лише поверхнево відображає ключові аспекти взаємодії між Україною та Європейським Союзом в рамках забезпечення належного рівня інформаційної безпеки.

Література

1. Schwab K. The fourth industrial revolution. *Foreign Affairs*. 2016. Vol. 12. P. 78.
2. *The economic impact of shutting down Internet and mobile phone services in Egypt*. OECD Directorate for Science, Technology and Industry. URL: <http://www.oecd.org/sti/ieconomy/theeconomicimpactofshuttingdowninternetandmobilephoneservicesinegypt.htm>.
3. Гвоздецький В. Зміст та сутність корупції у сучасному світі. *Університетські наукові записки (Часопис Хмельницького університету управління і права)*. 2011. № 1 (37). С. 234–239.
4. Дзьобань О. П., Соснін О. В. До проблеми визначення місця й ролі інформаційних аспектів безпеки у соціальних процесах. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: Економіка, право, політологія, туризм*. 2011. Вип. 1 (3). С. 45–49.
5. Дзьобань О. П., Соснін О. В. Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних із інформаційно-комунікативною діяльністю. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2015. Вип. 61. С. 24–34.
6. Пилипчик В. Г., Дзьобань О. П. *Інформаційне суспільство: філософсько-правовий вимір*: монографія. Ужгород: ІВА, 2014. 282 с.
7. Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. № 2469-VIII (із

змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

8. *CELEX numbers (updated)*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/content/guided-tour/celex-number.html?locale=en>.

9. *SCAD Bulletin*. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cf5d9b41-e336-4114-9504-fce2b9a77086>.

10. *Eclair*. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/384d69dd-4fa5-4200-91fb-a0d87de6948e>.

11. *Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних* від 20.01.1981 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text.

12. *Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних»* від 06.07.2010 р. № 2438-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2438-17#Text>.

13. *OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data*. URL: <https://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheProtectionofPrivacyandTransborderFlowsOfPersonalData.htm>.

14. *Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних»* від 24.10.1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_242#Text.

15. *Директива № 97/66 ЄС Європейського Парламенту і Ради «Стосовно обробки персональних даних і захисту права на невтручання в особисте життя в телекомунікаційному секторі»* від 15.12.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_243#Text.

16. *Директива № 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема електронної комерції, на внутрішньому ринку» («Директива про електронну комерцію»)* від 08.06.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text.

17. *Система забезпечення інформаційної безпеки*. Огляд. URL: <https://valtek.com.ua/system-integration/security-control-system/integrated-security-systems/information-security-system-review>.

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито концептуальні засади покращення взаємодії між Україною та Європейським Союзом у сфері забезпечення інформаційної безпеки. Встановлено, що кожна із європейських держав має свої здобутки у інформаційній сфері, зокрема у забезпеченні інформаційної безпеки, однак вони знаходяться на різноманітних технологічних і нормативно-правових рівнях. З'ясовано, що шляхи покращення взаємодії між державами у рамках забезпечення інформаційної безпеки повинні виступати результатом уніфікації законодавства цих держав з метою зниження рівня технологічного розриву в контексті забезпечення інформатизації суспільства. Визначено, що у державах Європейського Союзу, порівняно із Україною, наявна спеціальна система інформаційних баз даних та видань, через яку забезпечується доступ, а також поширюються дані стосовно особливостей прийняття актів правового регулювання інформаційної безпеки. Досліджено інформаційні системи та програми, розроблені Європейським Союзом, з метою розширення міжнародного та регіонального співробітництва у сфері інформатизації. Вивчено законодавчо-правові особливості захисту інформації та забезпечення інформаційної безпеки у Європейському Союзі та Україні. Проаналізовано способи захисту інформації. Доведено, що одним із найбільш результативних способів захисту конфіденційної інформації, яка передається внаслідок використання мережі Інтернет, виступає шифрування. Встановлено, що у державах Європейського Союзу на досить високому рівні регламентуються взаємини стосовно обігу (передачі) конфіденційної інформації (персональних даних), однак в Україні регулювання таких процедур не відбувається на настільки високому рівні. Доведено, що в Україні питання забезпечення інформаційної безпеки, порівняно із державами Європейського Союзу, набуває практичного значення в рамках захисту суверенітету і територіальної цінності.

Ключові слова: інформаційна безпека, конфіденційна інформація, персональні дані, законодавче регулювання.

SUMMARY

The article reveals the conceptual principles of improving cooperation between Ukraine and the European Union in the field of information security. It is established that each of the European states has its achievements in the field of information, in particular in ensuring information security, but they are at different technological and regulatory levels. It was found that ways to improve cooperation between states in the framework of information security should be the result of unification of the legislation of these states in order to reduce the level of technological gap in the context of ensuring the informatization of society. It is determined that in the countries of the European Union, in comparison with Ukraine, there is a special system of information databases and publications, through which access is provided, as well as data on the peculiarities of the adoption of acts of legal regulation of information security. The information systems and programs developed by the European Union for the purpose of expansion of the international and regional cooperation in the field of informatization are investigated. The legal features of information protection and information security in the European Union and Ukraine have been studied. Methods of information protection are analyzed. It has been proven that one of the most effective ways to protect confidential information transmitted as a result of using the Internet is encryption. It is established that in the European Union the relations concerning the circulation (transfer) of confidential information (personal data) are regulated at a fairly high level, but in Ukraine the regulation of such procedures does not take place at such a high level. It is proved that in Ukraine the issue of information security, in comparison with the states of the European Union, acquires practical significance in the framework of protection of sovereignty and territorial value.

Key words: information security, confidential information, personal data, legal regulation.

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. В. ГЕТЬМАНА
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЗАХІДНО-РЕГІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КЛУБІВ ЮНЕСКО
АКАДЕМІЯ ЮРИДИЧНИХ НАУК МОЛДОВИ
ІНСТИТУТ ДЕМОКРАТІЇ МОЛДОВИ
МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДИПЛОМАТИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН КНУ ім. Т. ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЛНУ ім. І. ФРАНКА

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Науково-практичний журнал

EUROPEAN PERSPECTIVES

KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY OF INTERNAL AFFAIRS
V. HETMAN KYIV NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
INTERREGIONAL ACADEMY OF PERSONNEL MANAGEMENT
WEST REGIONAL ASSOCIATION OF UNESCO CLUBS
ACADEMY OF LAW SCIENCE OF MOLDOVA
INSTITUTE FOR DEMOCRACY OF MOLDOVA
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF UKRAINE
DIPLOMATIC ACADEMY OF UKRAINE
THE NATIONAL INSTITUTE FOR STRATEGIC STUDIES
INSTITUTE OF INTERNATIONAL RELATIONS KYIV NATIONAL TARAS SHEVCHENKO UNIVERSITY
FACULTY OF INTERNATIONAL RELATIONS OF IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV

№ 1, 2017

Спеціалізоване
видавництво



Specialized
publishing house

ЗМІСТ

ПРАВО

ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

ІЛЬНИЦЬКИЙ М.С. ТИПОЛОГІЯ ПРИНЦИПІВ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ	5
ТЕРЕМЦОВА Н.В. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	12
ЄРМАКОВА Г.С. ЄВРОПЕЙСЬКА ЄДНІСТЬ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ФЕНОМЕН ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРАВА ТА РЕЛІГІЇ В ЦИВІЛІЗАЦІЙНОМУ ВИМІРІ	18
ПАМПУРА М.В. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ В УКРАЇНІ.....	24
ЧУМАЧЕНКО С.В. МІСЦЕ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	31
ОКОЛОВИЧ М.Є. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ МІСТОБУДІВНОГО НОРМОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ: АНТИЧНІ ЧАСИ – ХІХ СТОЛІТТЯ.....	37
НАЛУЦІШИЙ В.В. ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ СОЦІАЛЬНОГО КОНТРОЛЮ	44

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

БАНДУРКА О.О. ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ВЛАСНОСТІ.....	50
ГУСАРОВ С.М. РОЛЬ І ВПЛИВ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ НА БЕЗПЕКУ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ	54
КАЛАШНИК М.В. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ	64

ГРИМИЧ М.К. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ В АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	69
БОЛЬБИТ Ю.А. СУБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИРОБНИЦТВОМ ТА ОБІГОМ СПИРТУ, АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ І ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ	76
БУРБИКА В.О. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ	81
ФЕЛИК В.І. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТІВ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	87
БАЛАБАН К.І. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ.....	92
ГОЛУБ В.О. ОНТОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАДЗВИЧАЙНОГО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	98

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА

КОРОВАЙКО О.І. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПУБЛІЧНОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	104
ГРИНЮК В.О. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТУ ФУНКЦІЇ ОБВИНУВАЧЕННЯ У ВІТЧИЗНЯНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ Х-ХІХ СТОЛІТТЯ.....	110
КЛИМЕНКО О.А. ФАКТОРИ ДЕТЕРМІНАЦІЇ ТА ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ШАХРАЙСТВУ У СФЕРІ НАДАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	116
ЗАХАРЧЕНКО І.М., СЕМЕНЮК О.О. ДО ПИТАННЯ РОЗУМІННЯ ПРЕДМЕТА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ СВОБОДИ СОВІСТІ.....	124
ЧЕРЕПІЙ П.П. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗМІСТ УМИСНОГО ВБИВСТВА, ВЧИНЕНОГО З ОСОБЛИВОЮ ЖОРСТОКІСТЮ	129

ЦИВІЛЬНЕ, ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ, ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ТРУДОВЕ ПРАВО

СІДЕЙ О.В. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я ТА ПРАВА НА ЛІКАРСЬКУ ТАЄМНИЦЮ	137
СЕНИК С.В. ОСТАТОЧНІСТЬ СУДОВОГО РІШЕННЯ У ЦИВІЛЬНІЙ ТА ГОСПОДАРСЬКІЙ СПРАВАХ ЯК УМОВА ПОДАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ.....	143

БАНКІВСЬКЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

КІКІНЧУК В.Ю.

МІСЦЕ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ..... 150

ЕКОНОМІКА

ЗАХОЖАЙ В.Б., БРАТУСЬ Г.А.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ 154

БИСТРЯКОВА В.Н., ОСИПЧУК М.В., ОСАДЧА А.М.

ЛОГОТИП У РЕКЛАМІ 160

ШАРОНОВА О.В.

ЛОГІСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА
ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
СУЧАСНИХ ВІТЧИЗНЯНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ 167

КОПАЧ А.В.

ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ
В УКРАЇНІ У РАМКАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВИ
В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР 174

РИБАЛЬЧЕНКО К.В.

ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ..... 181

ДИСКУСІЇ, ОБГОВОРЕННЯ, АКТУАЛЬНО

БОРИСОВ С.Г.

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАНЬ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ 188

МАЛАШКО О.Є.

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІНОЇ БЕЗПЕКИ 197

Науково-практичний журнал

**ЄВРОПЕЙСЬКІ
ПЕРСПЕКТИВИ**

**EUROPEAN
PERSPECTIVES**

№ 1, 2017

Головний редактор
Кузнецов Євген Валерійович

Здано до набору 02.01.2017 р.
Підписано до друку 03.02.2017 р.
Комп'ютерний набір. Формат 60x84 1/8. Папір офсетний.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 21,15
Тираж 1200. Зам. № 266

ТзОВ «Дрогобицька міська друкарня»
м.Дрогобич, вул. І.Мазепи, 7,
тел./факс 2-23-35, тел.: 3-38-50, 2-23-76